

Uz izradu maski i prigodnu izložbu, njegujući tradiciju poklada u Zagrebu, Muzej grada Zagreba već 14. godinu zaredom realizira i program *Žive slike*, kao reminiscenciju na fašničke zabave zagrebačkog plemstva 19. stoljeća. Tada se, u vikendu prije fašnika, kostimiranim likovima iz zagrebačke prošlosti oživljuje stalni postav, uz sudjelovanje svih djelatnika i brojnih prijatelja muzeja.

Vesna Leiner

Impresum:

Izdavač: Muzej grada Zagreba

Za izdavača: Vinko Ivić

Autori programa *Maske*: Vesna Leiner i Tomislav Vuković

Voditelji akcije: Vesna Leiner

Autori izložbe: Vesna Leiner i Tomislav Vuković

Stručni suradnik: Boris Mašić

Suradnica: koreografinja Snježana Pisk i polaznice plesnog tečaja suvremenog plesa i klasičnog baleta CKIM-a

Stručne suradnice pedagoške radionice: Tatjana Kovačić i Ana Novoselac

Promidžba i marketing: Ana Torić

Lektura i korektura: Marina Smokvina

Fotografije: Miljenko Gregl

Postav izložbe: Nina Buterin, Sebastijan Dračić, Tatjana Kovačić i Ana Novoselac

Oblikovanje deplijana, pozivnica i plakata:
Vanja Zadravec Smetko; Laserplus d.o.o.

Akcija i izložba realizirani su sredstvima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske

centar za kulturu i informacije maksimir

MGZ
MUZEJ GRADA ZAGREBA

MUZEJ GRADA ZAGREBA
Opatička 20

Boje krinke - Boje Europske unije

Zagreb, 2013.

Muzej grada Zagreba, u suradnji s Centrom za kulturu i informacije Maksimir i ove godine je za vas priredio izložbu fašničkih maski, koje su izradene u zagrebačkim osnovnim školama i na likovnim radionicama u Muzeju grada Zagreba.

Ovogodišnjom temom, koja se bavi prošlošću, sadašnjošću i budućnošću, naslovljenom *Boje krinke – boje Europske unije* želimo se pridružiti obilježavanju ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Kao i svake godine, predloženom temom programa Maske želimo na zanimljiv i pristupačan način potaknuti dječju kreativnost kroz upoznavanje prošlosti Zagreba te očuvati tradiciju obilježavanja fašnika i pokladnih običaja u našem gradu. Namjera nam je ove godine, kroz interaktivne radionice, povezati fašničku tradiciju Zagreba s prepoznatljivim baštinskim i drugim obilježjima država članica EU te kreirajući i izrađujući fašničke maske – krinke, učiti o tim državama i njihovim obilježjima i znamenitostima.

Za poklade se u našim krajevima koriste različiti termini: karneval, mesopust, poklade, fašnik, ili krnjeval, krnoval, pust, pokladi, fašnjek te maškare. Riječ karneval izvorno potječe iz latinskog jezika *Carne vale*, što u slobodnom prijevodu znači »zbogom mesu«, dok riječ fašnik svoje korijene nalazi u njemačkoj riječi »der Fasching«, ili *Noć posta*. Podrijetlo riječi maska nalazimo u latinskoj riječi *masculus*, *masca*, a prevodi se kao

»duh«. No, često umjesto termina maska, koristimo i riječi krinka ili obrazina te krabulja. Sve one podrazumijevaju pokrivalo za lice, glavu ili čak, cijelo tijelo.

Stoljećima se svake godine, pa tako i u Hrvatskoj, u raznim krajevima svijeta, gdje je karnevalski duh duboko ukorijenjen u tradiciji i identitetu, ljudi uključuju u karnevalsko »ludovanje«. Tada se šivaju kostimi, izrađuju maske, pjeva se i pleše. Svaki narod ima svoje posebnosti. Na našem, zagrebačkom području, događanja vezana uz fašnik, povijesni izvori bilježe već u 14. stoljeću. »Zlatno doba poklada« bilo je razdoblje od sredine 18. stoljeća pa do početka Prvog svjetskog rata. Od blagdana sv. Tri kralja (6. siječanj) do pepelnice i korizme, Zagrebom je vladala *Njegova visost, princ karneval*. Zagrebačko plemstvo u svojim je domovima priređivalo plesove pod maskama, dok je u uličnim pokladnim događanjima sudjelovao gotovo cijeli puk. Postojala je čak i odredba kojom se zabranjivalo biti potpuno maskiran.

U 19. st. postali su popularni i plesovi pod maskama organizirani u Narodnom domu u Opatičkoj 18 te u zgradi Streljane na Tuškancu, a kasnije i u Glazbenom zavodu, Hrvatskom domu te Pivovari u Ilici.

U 20. st. pokladne zabave priređivali su obrtnici, trgovci, sveučilištarci, činovnici, časnici, vojnici, radnici te razna pjevačka, športska i ostala građanska društva. Najveselije i najraskošnije zabave održavale su se na pokladni utorak, a nerijetko se organizirao i *Pokladni korzo* u centru grada. U to doba život je u potpunosti bio podređen fašničkom duhu, kakav u Hrvatskoj danas možemo osjetiti samo u Samoboru i Rijeci. U Europi je, zasigurno, najpoznatiji karneval u Veneciji, dok su u svijetu najpoznatiji brazilski karnevali u Rio de Janeiru i Sao Paulu.

